

9 december 2023

Alle Britse tieners hebben Shakespeare gelezen, maar Vlaamse leerlingen kennen Lucifer niet eens'

Ann Peuteman

Waarom heeft geen enkele 17-jarige Lucifer van Vondel gelezen? 'Omdat ze in Vlaamse klassen hoogstens fragmenten van zulke literaire werken zien.'

'Alle Britse leerlingen moeten Shakespeare lezen en in Italië duiken tieners op school in het werk van Dante, maar in Vlaanderen is er geen zeventienjarige te vinden die Lucifer helemaal heeft gelezen', zegt Martijn Dentant. 'De vijftig werken uit de Canon van de Nederlandstalige Literatuur maken volgens de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren (KANTL) de fundamenten van de Nederlandstalige literatuur uit, maar toch worden ze haast niet meer gelezen. Zeker niet door tieners. Dat is echt zonde.'

Daarom maakte de voormalige leraar op verzoek van de KANTL De literaire canon in de klas, een verzameling lespakketten die leerkrachten kan helpen om op een zinvolle manier met literaire werken aan de slag te gaan. Voorlopig werden daarvoor vier teksten uit de canon geselecteerd: Reynaert de vos, Lucifer van Vondel, Beatrijs en Saïdjah en Adinda van Multatuli.

Waarom net die boeken?

Martijn Dentant: Het belangrijkste is dat er degelijke, aantrekkelijke en toegankelijke versies van het werk bestaan en dat het verhaal tijdloos en universeel is zodat ook de jongeren van vandaag zich erin kunnen herkennen. Neem de Marialegende *Beatrijs*, die in de veertiende eeuw werd geschreven. In wezen gaat dat verhaal over een jong meisje dat ook nadat ze tegen haar zin door haar vader naar het klooster is gestuurd contact blijft houden met haar vriendje. Uiteindelijk laat ze zich door hem verleiden en vlucht ze uit het klooster weg.

Samen beleven ze zeven mooie jaren, tot het geld op is en hij haar verlaat. Dat zou toch evengoed de plot van een hedendaagse roman uit de youngadultsectie kunnen zijn?

Het belangrijkste is dat je in de lessen Nederlands wordt meegenomen op een dolle tocht door de taal.

Tom Lanoye

Bestond er dan nog geen lesmateriaal over die werken?

Dentant: Veel handboeken – zeker in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs – zijn echt bedroevend wat literatuur betreft. In de doorstroomfinaliteit (het voormalige aso) is er wel aandacht voor historische literatuur, maar in andere onderwijsvormen is het lang zoeken naar geschikt lesmateriaal. Dat is net de reden waarom ze mij hebben gevraagd om manieren te zoeken om literaire werken voor álle leerlingen toegankelijk te maken. Ook als die les volgen in de dubbele of de arbeidsmarktfinaliteit (het vroegere tso en bso). Daarbij hebben we in de eerste plaats onderzocht hoe je volledige teksten en niet alleen fragmenten in de klas kunt brengen. Al snel bleek voorlezen daar een goed middel voor te zijn. Luisteren naar een boek is even waardevol als het zelf lezen. Om leerkrachten op weg te helpen, hebben we in de *Literaire Canon in de klas* een heleboel open vragen en opdrachten opgenomen waarmee ze na het voorlezen aan de slag kunnen gaan.

Wordt er in de lessen Nederlands in Vlaamse scholen te weinig aandacht aan literatuur besteed?

Dentant: In andere landen, waar ze nochtans ook met ontleding worden geconfronteerd, neemt literatuur op school inderdaad een veel belangrijkere plaats in. In Groot-Brittannië vindt iedereen het vanzelfsprekend dat leerlingen al op hun twaalfde volledige werken van Shakespeare beginnen te lezen. Daar wordt dan weer veel minder belang gehecht aan het kunnen aanduiden van het lijdend voorwerp in een zin. In de inspiratiegids van *De literaire canon in de klas* staat een citaat van Tom Lanoye: ‘Het belangrijkste is dat je in de lessen

Nederlands dingen ontdekt. Dat je wordt meegenomen op een dolle tocht door de taal.' Dat lukt natuurlijk niet als je hoogstens een halve bladzijde uit een roman te lezen krijgt. Leerlingen zouden heel veel verschillende dingen echt moeten kunnen proeven.